

Nr 18.

Första kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder i syfte att nedbringa rökskadorna från industrier m. m.

I en inom första kammaren väckt, till dess allmänna beredningsutskott hänvisad motion, nr 189, ha herrar *Osvald* och *Sundelin* hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning om möjligheterna att nedbringa rökskadorna från industrier m. m. jämte förslag om de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från statens växtskyddsanstalt samt tagit del av yttranden från lantbruksstyrelsen, Ingenjörsvetenskapsakademien och Sveriges industriförbund över en inom andra kammaren väckt likalydande motion.

Lantbruksstyrelsen vitsordar att rökskadorna utgöra ett problem för såväl jordbruket som andra verksamhetsområden och framhåller att, fränsett vissa speciella områden, någon forskningsverksamhet i detta hänseende icke synes bedrivas. Innan någon lagstiftning i ämnet kan komma till stånd torde det vara nödvändigt att undersöka de tekniska möjligheterna att bekämpa skadeverkningarna, lämpligen genom Ingenjörsvetenskapsakademiens försorg, och motionerna böra därför ej föranleda annan åtgärd än en hemställan till Kungl. Maj:t att låta verkställa sådan undersökning.

Ingenjörsvetenskapsakademien anför bl. a.: De skador som uppkommit genom rök från industrier äro begränsade till ett relativt fåtal ställen och äro i det stora hela av jämförelsevis ringa omfattning även om de lokalt kunna vara besvärliga. Från företagens sida ha stora ansträngningar gjorts och göras för att förbättra förhållandena. Likväl kan det vara anledning att genom ett centralt organ, en kommitté, skaffa sig en överblick över frågans läge. Sammanfattningsvis framhåller akademien, att de i motionen påtalade förhållandena ej böra tagas upp isolerade utan i större sammanhang, att frågorna om rökrening äro mycket besvärliga tekniska problem varierande från industri till industri, att en förberedande kommitté först bör få i uppdrag att kartlägga problemen och därefter söka bedöma om det

finns anledning att tillsätta ett utredningsorgan samt att möjligheter finnas att inom akademien tillsätta en sådan förberedande kommitté.

Sveriges industriförbund framhåller, att industriföretag och av dessa anlitade specialister ha studerat och sökt nå fram till tillförlitliga och ekonomiskt genomförbara metoder och rening av rökgaser och finner det tveksamt om den i motionerna föreslagna utredningen kan nå längre. Dessa problem variera dessutom från fall till fall. Förbundet har sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor och möjligheterna att samordna industriföretagens erfarenheter på området. Beträffande det anförda exemplet vid Kvarntorp redogör förbundet för de omfattande åtgärder, som där vidtagits för nedbringande av skadeverkningarna, samt upplyser, bl. a., att undersökningar rörande omfattningen av rökskadorna pågå vid en rad institutioner såsom statens växtskyddsanstalt, statens skogsforskningsinstitut m. fl. Beträffande sakens rättsliga sida framhåller förbundet att i lagberedningens förslag till jordabalk 1947 föreslagits vissa bestämmelser för reglering av skador av förevarande slag. Under hänvisning till det anförda avstyrker förbundet bifall till motionen.

Statens växtskyddsanstalt framhåller att vad motionärerna anført i allt väsentligt överensstämmer med den mening, som omfattas av sakkunniga vid statens växtskyddsanstalt. Anstalten har under senare år i starkt ökad omfattning utfört utredningar rörande fall av skador av detta slag och därvid upprepade gånger kunnat fastslå, att icke blott stora ekonomiska värden utan även ideella sådana blivit spolierade genom emanationer från industriella anläggningar.

Det bör anses som en synnerligen angelägen uppgift att utforma fasta och väl avvägda regler för *dels* förebyggande åtgärder mot rökskador, vilka böra åläggas industrierna, *dels* de inom inverkningszonen boendes eventuella skyldighet att utan skadestånd tolerera mindre skador och obehag, samt *dels* de vållande industriernas skyldighet att lämna gottgörelse för skador av väsentlig betydelse. Emellertid äro rökskadorna icke begränsade till enbart vegetationen utan förekomma även i stor omfattning på byggnader, stängsel, maskiner m. m. Likaså kan vatten, som förorenats av emanationer, föranleda skadegörelse, exempelvis till förfång för fisket. Växtskyddsanstalten ifrågasätter, huruvida det icke vore ändamålsenligt att vid en eventuell utredning även dessa sidor av skadegörelsen toges i betraktande.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om det önskvärda i att problemet om rök- och gasskadorna från vissa industrier närmare utforskas och åtgärder därefter vidtagas i syfte att nedbringa dessa skador. Det synes härvidlag röra sig om besvärliga tekniska problem, och Ingenjörsvetenskapsakademien har framhållit, att en förberedande kommitté först bör få i uppdrag att kartlägga desamma, varefter ett närmare bedömande av frågan om det finns anledning att tillsätta ett egentligt utredningsorgan lättare kan ske. Akademien framhåller vidare, att möjligheter finnas att inom

akademien tillsätta en sådan kommitté. Utskottet delar akademiens mening om det ändamålsenliga i ett sådant tillvägagångssätt och hemställer,

att första kammaren i anledning av motionen för sin del måtte besluta, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om undersökning av problemet rörande rökskadorna från industrier m. m.

Stockholm den 16 mars 1950.

På utskottets vägnar:

JOHN SANDBERG.

Närvarande: herrar Sandberg, Birger Andersson, Ernst Hjalmar Nilsson*, Lundqvist, Osvald, Johannesson, Hugo Sundberg, Göransson*, Hesselhom*, Karl Persson och Hjalmar Nilsson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
